

Motion till riksdagen 2009/10:Fi2

**av Eva Sonidsson och Agneta Lundberg (s)
med anledning av prop. 2009/10:2**

Hösttilläggsbudget för 2009

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår förslaget om att bemyndiga regeringen att under 2009 besluta om anskaffning av 115 nya splitterskyddade hjulgående fordon mot bakgrund av att regeringens motivering till beslutet är bristfällig.

Motivering

Regeringen har i proposition 2009/10:2 begärt ett bemyndigande för anskaffning av 115 splitterskyddade hjulgående fordon. Vi socialdemokrater delar regeringens bedömning att det finns behov av att ersätta äldre bandfordon med splitterskyddade hjulgående fordon för att öka försvarets operativa och taktiska rörlighet. Regeringen lämnar i tilläggsbudgetpropositionen förslag om att riksdagen ska bemyndiga regeringen att fatta beslut om att anskaffa nya splitterskyddade hjulgående fordon redan under hösten 2009. Men regeringens underlag inför detta beslut är bristfälligt. Det enda regeringen hänvisar till är att de inte vill försena den pågående upphandlingen hos FMV.

I propositionen skriver regeringen att "en öppen upphandling pågår". I själva verket har Försvarets materielverk (FMV) redan avslutat upphandlingen och tecknat kontrakt med en av de möjliga leverantörerna, finska Patria.

Kontraktet med Patria är emellertid villkorat av att det godkänns av regering och riksdag. Regeringens proposition 2009/10:2 är tillfället för riksdagen att säga sitt, och det finns goda skäl att ta den uppgiften på allvar.

FMV:s sätt att hantera fordonsupphandlingen är, efter överklagande från Hägglunds BAE Systems, föremål för domstolsprövning i sin lagtekniska del, dvs. om upphandlingen skötts i överensstämmelse med lagen om offentlig upphandling (LOU).

Det företag som lagt det lägsta budet, finska Patria, är ett statskontrollerat företag med en kapitalbas som möjliggör strategisk prissättning.

Fel! Okänt namn på

Det behövs en prövning av vad upphandlingen får för konsekvenser för Sverige. Att bedöma dessa frågor kan inte läggas på FMV. Det är ett ansvar som åvilar regering och riksdag.

Regeringen har inte redogjort för sin analys av hur en av mandatperiodens största försvarsupphandlingar påverkar för samhället viktiga värden. Det handlar bl.a. om

- ? bästa möjliga skydd för våra soldater och vår militära personal, inte minst i utlandstjänst
- ? möjligheten till långsiktiga besparingar i försvarsbudgeten genom satsningar på nästa generations fordon, modularitet och s.k. OPS-lösningar för underhåll
- ? möjligheter till långsiktiga intäkter för staten genom s.k. royalty på exportförsäljning
- ? effekter på nationella, regionala och lokala skattebaser
- ? effekter på regional utveckling, sysselsättning och utanförskap
- ? effekter på industriutveckling, forskning och teknologispredning
- ? effekter på forskning och miljöteknikutveckling inom fordonsindustrin.

Regering och riksdag har vid flera tillfällen slagit fast att det är viktigt att konkurrensutsätta upphandlingar av försvarsmateriel. Socialdemokraterna var först med att driva den frågan. Men konkurrensutsättning kräver väl utvecklade utvärderingsmodeller och innebär inte att regering och riksdag kan avstå från att analysera upphandlingens effekter på vitala samhällsintressen. Vid sidan av FMV:s uppgift att bedöma ”pris och prestanda” behövs en övergripande bedömning av hur vårt försvar, vår ekonomi och vår industriella utveckling påverkas, inte minst om regering och riksdag godkänner ett köp från utlandet och därmed försätter ett svenskt försvarsindustriföretag i situationen att de saknar en nödvändig referenskund för en i Sverige utvecklad produkt.

Under de senaste månaderna har det framkommit flera uppgifter om att FMV har brustit i sin handläggning av fordonsupphandlingen. Stämmer det att myndighetens främsta experter ställts åt sidan är det djupt oroväckande. Stämmer det att FMV gett ett traditionellt dieselfordon högre miljöpoäng än ett som drivs med modern elhybridteknik finns skäl att ifrågasätta utvärderingsresultatet.

Men regeringen har också valt att inte analysera – eller åtminstone inte redovisa – sina bedömningar vad gäller upphandlingens effekter på svensk industriutveckling, framtida intäktsmöjligheter m.m., enligt vad som anförts i punkterna ovan.

Utan att sådana analyser har gjorts – eller redovisats – kan vi inte ge regeringen det bemyndigande som den begär. Vi befarar att regeringen kommer att använda det för att snabbt godkänna det redan färdiga kontraktet med Patria.

Men vi anser att svensk försvarsindustri förtjänar bättre. I stället för att godkänna FMV:s begränsade utvärdering och okritiskt följa dess rekommendation bör regeringen skyndsamt genomföra egna och bredare analyser. Det är viktigt att ge försvarsindustrin i Sverige goda förutsättningar. Företagen efterfrågar långsiktighet för att våga satsa på utveckling och kompetens. Det

Fel! Okänt namn på

är därför allvarligt att regeringen har misslyckats med att ta fram en försvars-industristrategi.

Försvaret behöver sina fordon. De ska kunna levereras enligt plan. Som vi bedömer det finns det fortfarande tid att försäkra sig om både detta och att viktiga värden för Sverige inte tappas bort på vägen.

Regeringen bör skyndsamt återkomma till riksdagen med en redovisning av regeringens överväganden vad gäller fordonsupphandlingens samhällseffekter och med en ny begäran om ett bemyndigande att införskaffa splitterskyddade fordon.

Stockholm den 6 oktober 2009

Eva Sonidsson (s)

Agneta Lundberg (s)